

Manifest

©2021

Jolan Rohde

#TEAMONDERWIJSAFFAIRE

Beste lezer,

Dit manifest is opgesteld om aanleiding, oorzaken en de doelen van Belangengroep Onderwijsaffaire nader te beschrijven en toe te lichten. Het eenduidig vastleggen in dit manifest geeft helderheid en duidelijkheid in de communicatie met derden.

Aanleiding

De belangengroep is van mening dat het onderwijs in Nederland steeds meer in verval raakt. Voor een grote groep kinderen, en docenten, werkt het huidige systeem niet meer. Het onderwijssysteem is niet meer bij machte om leerrecht voor elk kind te realiseren omdat de onderwijsbesturen en de overheid vast zitten in het denkraam van een systeem dat niet meer passend is voor een groot deel van de kinderen in deze tijd.

Om duidelijk te krijgen wat de oorzaken zijn, moeten we naar de geschiedenis van de leerplicht kijken. De oorspronkelijke leerplicht is vastgelegd in 1901 en deze gold voor kinderen tussen de 6 en 12 jaar. Naderhand is de leeftijdsgrens opgerekt naar 16 jaar. Zie ook [Ministerie CO&W - Geschiedenis](#). Deze wet moest borgen dat kinderarbeid niet meer mogelijk was. De overheid financierde toen al enige tijd het openbare onderwijs. E.e.a. is ook vastgelegd in [artikel 23 van de grondwet](#).

In 1969 is de leerplicht herzien en opnieuw vastgelegd in de wet. Dit is de leerplichtwet zoals we hem nu kennen. Net als in de voorgaande versies is hierbij uitgegaan van schoolplicht. Dit betekent dat kinderen in een schoolgebouw door getrainde leerkrachten onderwijs krijgen en niet thuis leren of werken. Daarnaast zijn kinderrechten internationaal vastgelegd in het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) en deze is door de regering van Nederland in februari 1995 geratificeerd. Maar tot op heden zijn deze kinderrechten niet wettelijk geborgd in onze grondwet.

In 2014 is de Wet Passend Onderwijs ingevoerd. Deze moest de wildgroei in het onderwijs, als gevolg van de technologische veranderingen, doorbreken en kinderen van diverse niveaus bij elkaar brengen. Inclusief onderwijs zou de norm moeten worden waarbij het de bedoeling was dat het onderwijs zichzelf moest hervormen in de breedte, lengte en diepte. Het tegengestelde bleek waar. Het bleek namelijk dat leerkrachten nog minder speelruimte kregen om adequaat les te geven, scholen en besturen nog meer bureaucratische verantwoording op zich namen.

Op de werkvloer werd duidelijk dat docenten niet meer goed onderwijs konden geven, zoals ze zouden willen, en leerlingen niet het onderwijs kregen dat ze nodig hadden. Dit zien we terug in het hoge aantal kinderen dat zich niet meer kan ontwikkelen binnen de huidige kaders en als thuiszitter te boek staat of middels een vrijstelling 5a helemaal niet meer in beeld is. Deze hoge aantallen duiden op een systemisch falend onderwijssysteem.

Oorzaken

Bijna dagelijks zien we in de media berichten over de staat van het onderwijs, verhalen over werkdruk, te volle klassen, te lage beloning, leraren die staken, fusies om besturen krachtiger te maken, geld wat op de plank blijft liggen en niet ingezet wordt voor maatwerk of kleinere klassen.

De leerlingen gaan gebukt onder toets dwang, prestatiedruk en alles wat 'moet' in verband met leerlijnen en het curriculum. Het plezier is verdwenen uit het leren, de intrinsieke motivatie tanende. Binnen het idee Passend Onderwijs lukt het niet om binnen de bestaande systemen het onderwijs passend en inclusiever te maken. Deze berichten in de media zijn het directe gevolg van het disfunctioneren van het onderwijssysteem. De gevolgen voor kinderen en hun ouders zijn echter veel groter. Daarnaast heeft het onderwijs zichzelf een structuur van vele bestuurslagen aangemeten waar veel onderwijsgeld in blijft hangen.

Geld dat niet meer bij de leerling en leraar aankomt en de aanwezige flexibiliteit binnen scholen bijna volledig de nek omdraait. Deze bestuurslagen worden in stand gehouden door het rendementsdenken dat voorkomt uit het ingezette liberale beleid.

Gevolgen

Onze belangengroep schat in dat tenminste 200.000 kinderen grote moeite hebben om zich binnen het schoolsysteem staande te houden, gebaseerd op het rapport [De Staat van het Onderwijs 2019](#) (9% van alle leerlingen heeft extra ondersteuning nodig).

Van deze groep is een substantieel deel, minimaal 15.000 tot 20.000 kinderen reeds uitgevallen. Voor 30% hiervan is ontheffing van de leerplicht aangevraagd, hiermee implicerende dat deze kinderen niet leerbaar zijn maar wat niet op feiten berust of onderzocht is, en het andere deel staat vrijgesteld van de leerplichtwet middels de notitie 'afwezig met gegronde reden'.

Al het bovenstaande legt de oorzaken van het uitvallen bij het individuele kind, terwijl de ervaringen van de ouders keer op keer dezelfde problematiek blootleggen; systemisch falen van het onderwijssysteem.

Het burgerlijk wetboek, artikel 247, lid 1, spreekt over de verantwoordelijkheid van ouder of voogd om kinderen te beschermen tegen emotionele, fysieke of andere beschadiging en de plicht zorg te dragen voor optimale ontplooiing op alle ontwikkelingsvlakken. Op basis van dit artikel kunnen ouders hun kind beschermen en weghalen uit de schadelijke omgeving.

Wanneer kinderen niet langer naar school gaan vanwege het systemisch falen, worden ouders aangesproken op het onttrekken van het kind aan onderwijs, ondanks dat het hun plicht het kind te beschermen tegen mishandeling en beschadiging en te voorzien in een optimale ontplooiing.

Helaas onttaardt het thuiszitten of een dreigende uitval meestal in een machtsstrijd tussen wetgever, systeem en ouders, waarbij ouders, en daarmee hun kind, meestal aan het kortste eind trekken. De trieste resultaten zijn te vinden onder Veilig Thuis meldingen, aanmeldingen bij de beschermingstafel van de Raad voor de Kinderbescherming, ondertoezichtstellingen, uithuisplaatsingen, rechtszaken, emigraties en helaas ook zelfdodingen onder kinderen en jongeren. De gevolgen van niet passend onderwijs zijn niet alleen individueel en persoonlijk, maar zijn ook voelbaar in het hele gezin.

Vervolgens zijn de gevolgen ook in de maatschappij zichtbaar in de vorm van verhoogde kosten van de Jeugdwet, jongvolwassenen die niet klaar zijn voor de arbeidsmarkt en een uitkering nodig hebben, volwassenen die blijvend worstelen met mentale gevolgen en psychische ondersteuning behoeven en ouders die onvoldoende pensioen hebben kunnen opbouwen doordat hun kinderen te maken hebben met dit systemische falen en zij niet langer kunnen deelnemen aan het arbeidsproces omdat ze thuis moeten blijven voor hun kind.

Onze intenties

Belangengroep Onderwijsaffaire heeft zich tot doel gesteld te strijden voor wettelijk geborgd leerrecht voor elk kind, zoals bedoeld wordt in het IVRK.

We willen het Nederlandse onderwijssysteem hervormen in een transitie teweegbrengen die zorgt voor een kwalitatief hoogstaand netwerk, bestaande uit scholen en onderwijspersoneel, dat kan aansluiten bij de onderwijsbehoeften van alle kinderen. Of dat nou in school of daarbuiten plaats dient te vinden.

Het onderwijs aan onze kinderen moet naar een hoger niveau worden getild zodat we een generatie klaarstomen voor een toekomst in een snel ontwikkelende, adaptieve maatschappij. Flexibiliteit en het kunnen aansluiten bij de individuele leerling zijn hierbij essentiële voorwaarden.

Team Onderwijsaffaire